

PROCENA BAZIČNOG ZNANJA STUDENATA MEDICINSKOG FAKULTETA U NOVOM SADU, SRBIJA O PRIJAVLJIVANJU NEŽELJENIH REAKCIJA NA LEKOVE (NRL): STUDIJA PRESEKA

¹Dejan B. Živanović, ²Vesna M. Mijatović Jovin, ^{1,3}Jovan M. Javorac, ²Isidora N. Samojlik, ⁴Tijana M. Javorac

¹Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača i trenera, Katedra za biomedicinske nauke; Subotica, Srbija

²Katedra za farmakologiju, toksikologiju i kliničku farmakologiju, Medicinski fakultet, Univerzitet u Novom Sadu; Novi Sad, Srbija

³Institut za plućne bolesti Vojvodine, Sremska Kamenica, Srbija

⁴Apotekarska ustanova Galen Pharm; Beograd, Srbija

UVOD

Neželjena dejstva lekova (NRL) predstavljaju jedan od vodećih javnozdravstvenih i kliničkih problema na globalnom nivou. Ovu tvrdnju potkrepljuju rezultati brojnih studija o bezbednosti lekova u prometu, koji pokazuju da su NRL jedan od najčešćih uzroka smrti i neposredni uzrok hospitalizacija ili produženja bolničkog lečenja pacijenata, a samim tim i značajan faktor ukupnog povećanja finansijskih troškova u sistemima zdravstvene zaštite širom sveta. Pre stavljanja leka u promet, informacije o njegovoj bezbednosti su ograničene isključivo na rezultate pretkliničkih i kliničkih istraživanja. Iskustva pokazuju da se odložena NRL, ona koja se retko javljaju, kao i ona koja su u vezi sa njegovom dugotrajnom primenom, mogu uočiti tek u postregistracionoj fazi praćenja bezbednosti leka. Stoga, razvijen sistem farmakovigilance predstavlja najvažniji preduslov za sprovođenje istraživanja u cilju poboljšanja bezbednosti lekova, a samim tim i efikasnije zaštite javnog zdravlja. Imajući to u vidu, sproveli smo studiju preseka sa ciljem procene bazičnih znanja studenata Medicinskog fakulteta u Novom Sadu, Srbija o prijavljivanju neželjenih reakcija na lekove (NRL).

Autor za korespondenciju:
dejanzivanovic@vsosv.rs

METODE

Istraživanjem je obuhvaćeno ukupno 150 studenata medicine (N=73), farmacije (N=65) i zdravstvene nege (N=12), koji su dobrovoljno i anonimno popunili online Upitnik za procenu bazičnih znanja o prijavi NRL (Cronbach $\alpha=0,7$) tokom maja i juna 2020 godine.

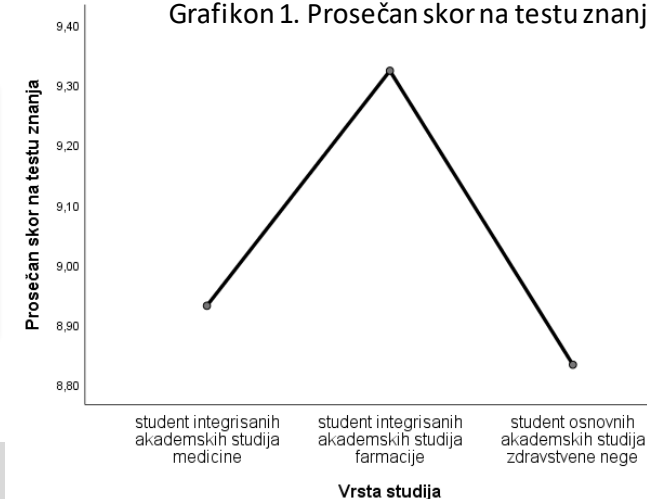
REZULTATI

Ukupan prosečni skor ispitanika na testu znanja je iznosio 9,09; min.6, max.10. Posmatrano po grupama (Grafikon 1.), najviši prosečan skor je utvrđen kod studenata farmacije (9,32; min.7, max.10), zatim slede studenti medicine (8,93; min.6, max.10) i zdravstvene nege (8,83; min.8, max.10) ($F_{(2,147)}=3,077$; $p<0,05$). Tukey post-hoc metodom utvrđena je statistički značajna razlika samo između prosečnih skorova studenata farmacije i studenata medicine, čiji je prosečan skor bio značajno niži u odnosu na skor budućih farmaceuta ($p<0,05$). Iako je prosečni skor studenata zdravstvene nege bio najniži, utvrđena razlika nije mogla biti proglašena statistički značajnom zbog malog uzorka ispitanika.

ZAKLJUČAK

Studenti sve tri uključene studijske grupe Medicinskog fakulteta u Novom Sadu pokazali su visok nivo bazičnih znanja o prijavljivanju NRL.

Grafikon 1. Prosečan skor na testu znanja

Višestruka poređenja

Zavisna varijabla Skor na testu znanja

	(I) Vrsta studija / zanimanje	(J) Vrsta studija / zanimanje	Prosečna razlika (I-J)	St. greška	p	95% interval poverenja	
						Donja granica	Gornja granica
Tukey HSD	medicina	farmacija	-,39157*	,13676	,013	-,7154	-,0678
		Zdr. nega	,09817	,24981	,918	-,4933	,6896
	farmacija	medicina	,39157*	,13676	,013	,0678	,7154
		Zdr. nega	,48974	,25197	,130	-,1068	1,086
	zdravstvena nege	medicina	-,09817	,24981	,918	-,6896	,4933
		farmacija	-,48974	,25197	,130	-,1068	1,086

*. Prosečna razlika je značajna na nivou od 0.05.

Tabela 1. Post-hoc testiranja razlika između grupa rađena su Tukeyevim metodom

Zahvalnica

Ovo istraživanje je podržano od strane Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije (projekti broj 41012 i 172050) i od Pokrajinskog sekretarijata za visoko obrazovanje i naučnoistraživačku delatnost AP Vojvodine (projekat broj 142-451-3176/2020-02).